

Oikeusministeriö

Viite OM 12/41/2007

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto oikaisuvaatimus- ja valituslupajärjestelmän laajentamisesta

Liikenne- ja viestintäministeriö suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti oikaisuvaatimusmenettelyn ja valituslupajärjestelmän laajentamiseen. Ministeriö on pyytänyt oikaisuvaatimus- ja valituslupajärjestelmän laajentamisesta sekä asioiden hajauttamisesta yhtä useampaan hallinto-oikeuteen Liikenteen turvallisuusviraston ja Liikenneviraston lausunnot. Virastoista erityisesti Liikenteen turvallisuusvirasto antaa huomattavan paljon hallintopäätöksiä.

Liikenteen turvallisuusvirasto on katsonut, että asioissa, joissa oikaisuvaatimuksen tai valituksen kohteena olevan päätöksen tekee jokin valtionhallinnon ulkopuolinen taho, jolle julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä on siirretty, virastolle osoitettu oikaisuvaatimus tehostaa sille asetetun valvontatehtävän toteutumista ja parantaa kansalaisten ja muiden valittajien oikeusturvaa. Liikenteen turvallisuusviraston näkemyksen mukaan virastolle tehtävien oikaisuvaatimusten kautta päätöksiin liittyvää ratkaisukäytäntöä on mahdollista yhdenmukaistaa ja toisaalta on mahdollista paikantaa mahdolliset sääntelyn ongelmakohdat ja -käytännöt. Nykyisin Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltaan kuuluvissa asioissa käytössä olevat oikaisuvaatimusmenettelyt toimivat pääosin hyvin. Tämä koskee erityisesti viraston toimivaltaan kuuluvia rekisteri- ja verotusasioita. Virasto on kuitenkin todennut, että oikaisuvaatimusmenettelyn laajentaminen sellaisiin muihin kuin rekisteri- ja veroasioihin, joissa virasto itse tekee päätöksen, saattaisi aiheuttaa ongelmia viraston henkilöresurssien kannalta. Kynnys oikaisuvaatimuksen tekemiseen on viraston näkemyksen huomattavasti matalampi kuin hallinto-oikeuteen tehtävän valituksen tekemiseen, mistä aiheutuu oikaisuvaatimusmenettelyn käyttöönoton lisätyöllistävyys.

Liikenteen turvallisuusvirasto on myös viitannut valtiovarainministeriössä parhaillaan vireillä olevaan oikaisuvaatimus- ja valituslupajärjestelmän laajentamisesta koskevaan hankkeeseen, joka on osittain rinnakkainen oikeusministeriön hankkeen kanssa. Viraston osalta valtiovarainministeriön hanke liittyy erityisesti ajoneuvovero-, autovero- ja polttoainemaksuasioihin. Näissä asioissa virasto on suhtautunut varauksellisesti oikaisuvaatimusjärjestelmän laajentamiseen.

Liikennevirasto on katsonut, että oikaisuvaatimusmenettely soveltuu sen toimivaltaan kuuluviin maksatuspäätöksiin, esimerkiksi lästimaksusta an-

netun lain (189/1936) ja asetuksen (468/1954) nojalla tehtäviin päätöksiin. Sitä vastoin oikaisuvaatimusmenettelyn piiriin eivät viraston näkemysten mukaan sovellu laajaa suunnittelua edellyttävät ja yhteiskunnallisesti merkittävät päätösaasiat, kuten esimerkiksi ratalain (110/2007) ja maantielain (503/2005) tehtävät päätökset.

Ministeriö yhtyy Liikenteen turvallisuusviraston ja Liikenneviraston näkemyksiin. Ministeriön toimialalla on valitukset keskitetty eräissä asiaryhmissä yhteen hallinto-oikeuteen. Tällaisia ovat Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltaan kuuluvista ajoneuvovero- ja polttoainemaksuja koskevista päätöksistä tehdyt valitukset, jotka käsitellään keskitetysti Helsingin hallinto-oikeudessa. Liikenteen turvallisuusvirasto on katsonut, että erityisasiantuntevuuden varmistaminen ja oikeussäännösten tulkinnan yhtenäisyys edellyttävät valitusten keskittämistä jatkossakin Helsingin hallinto-oikeuteen. Virasto on lisäksi todennut, että valitusasioita on määrällisesti vähän. Ministeriö yhtyy myös tältä osin Liikenteen turvallisuusviraston näkemykseen.

Ministeriö on alustavasti kartoittanut oman toimialansa laeista ne, joihin sisältyviin asioihin oikaisuvaatimusmenettely ja valituslupajärjestelmä voitaisiin laajentaa. Ministeriö esittää, että jäljempänä mainitut lait otettaisiin kartoituksen pohjalta huomioon oikeusministeriössä valmisteltavana olevassa oikaisuvaatimus- ja valituslupajärjestelmien laajentamista koskevassa hallituksen esityksessä.

1) Luotsauslaki (940/2003)

20 §. Tuomioistuin

Liikenteen turvallisuusvirasto tekee lain nojalla päätöksiä luotsien ohjauskirjoista ja luotsinkäyttövapauksista. Myöntämisen edellytykset on säädetty tarkasti ja päätökset ovat massapäätöksiä. Oikaisuvaatimusmenettelyä pidetään tarkoituksenmukaisena samoin kuin valituslupaa hallinto-oikeuden päätöksiin.

2) Alusliikennepalvelulaki (623/2005)

31 §. Muutoksenhaku

Toimivaltaisten viranomaisten (liikenteen turvallisuusvirasto ja VTS-viranomainen) päätökset koskevat pätevyystodistuksia ja poikkeuksia ilmoitusvelvollisuudesta. Myöntämisen edellytyksistä on säädetty tarkasti ja päätökset ovat ns. massapäätöksiä (erityisesti pätevyystodistuksia koskevat päätökset). Oikaisuvaatimusmenettelyä pidetään tarkoituksenmukaisena samoin kuin valituslupaa hallinto-oikeuden päätöksiin.

3)

Laki matkustaja-aluksen henkilöluetteloista (1038/2009)

24 §. Muutoksenhaku

Liikenne- ja viestintäministeriö tekee lain nojalla päätöksiä henkilötietojen luovuttamisesta ja tietojen kirjaamisesta ja ilmoittamisesta koskevista poikkeuksista. Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy lain nojalla henkilötietojärjestelmät. Esitetään liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenteen

turvallisuusviraston päätöksiin oikaisuvaatimusmenettelyä ja hallinto-oikeuden päätöksiin valituslupaa.

4) Laki alusten teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä (1686/2009)

93 §. Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku

Liikenteen turvallisuusvirasto voi lain nojalla hyväksyä aluksen teknisistä vaatimuksia vapauksia tai poikkeuksia sekä hyväksyä vaatimuksia koskevia samanarvoisuuksia. Liikenteen turvallisuusviraston päätöksiä koskee jo nykyisin oikaisuvaatimusmenettely. Esitetään valituslupaa hallinto-oikeuden päätöksiin.

5) Laki lentoliikenteen päästökaupasta (34/2010)

27 ja 28 §:t

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää lain nojalla maksutta jaettavat päästöoikeudet, hyväksyy päästöjen tarkkailusuunnitelmat ja päästöjen todentajat sekä määräävät vuosittaisten päästöoikeuksien määrän. Esitetään Liikenteen turvallisuusviraston lain nojalla tekemiin päätöksiin oikaisuvaatimusmenettelyä ja hallinto-oikeuden päätöksiin valituslupaa.

Oikaisuvaatimusmenettelyn laajentamisesta Energiamarkkinaviraston päätöksiin on syytä kysyä työ- ja elinkeinoministeriön lausunto.

6) Laki alusturvallisuuden valvonnasta (370/1995)

Liikenteen turvallisuusvirasto tekee lain nojalla päätöksiä aluksen pysäyttämisestä, satamaan pääsyn estämisestä tai aluksen liikennöinnin keskeyttämisestä. Liikenteen turvallisuusviraston päätöksiä koskee jo nykyisin oikaisuvaatimusmenettely. Liikenteen turvallisuusviraston päätöksistä haetaan nykyisin muutosta suoraan korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Esitetään muutoksenhakuviranomaiseksi hallinto-oikeutta ja hallinto-oikeuden päätöksiin valituslupaa.

7) Laivavarustelaki (1503/2011)

Liikenne- ja viestintäministeriö nimeää lain nojalla ilmoitetut laitokset. Liikenteen turvallisuusvirasto voi lain nojalla poikkeuksellisesti hyväksyä sellaisia laivavarusteita, jotka eivät täytä niille asetettuja vaatimuksia. Esitetään liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenteen turvallisuusviraston päätöksiin oikaisuvaatimusmenettelyä ja hallinto-oikeuden päätöksiin valituslupaa.

Liikenne- ja viestintäministeriössä on vireillä useita lainsäädännön muutos- ja uudistamishankkeita, joiden yhteydessä selvitetään erikseen oikaisuvaatimusmenettelyn ja valituslupajärjestelmän laajentamista oikeusministeriön muistiossa esitettyjen linjausten pohjalta. Tällaisia hankkeita ovat esimerkiksi ns. tietoyhteiskuntakaari-hanke, jonka yhteydessä uudistetaan kaikki viestintää koskevat lait, ja ilmailulain kokonaisuudistus. Muita tänä vuonna vireillä olevia lainsäädäntöhankkeita ovat muun muassa vesikulku-neuvorekisteristä annetun lain uudistaminen, ajoneuvolain muuttaminen, vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttaminen ja rautatie-

lain muuttaminen. Lisäksi erityisesti merenkulkua koskevaa lainsäädäntöä muutetaan laajalti kuluvaan vuoteen aikana. Ministeriössä on myös käynnistetty tieliikennelain kokonaisuudistuksen valmistelu. Samoin yksityistielain kokonaisuudistuksen valmistelu on tarkoitus käynnistää lähivuosina. Liikenneviraston lausunnossa mainittu lästimakusta annettu laki (189/1936) on tarkoitus uudistaa lähiaikoina.

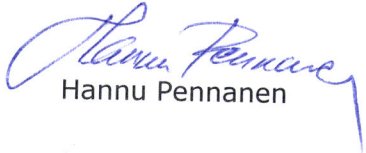
Ministeriö toteaa, että sen toimialan lainsäädäntöä joudutaan muutoinkin jatkuvasti muuttamaan ja uudistamaan erityisesti uuden EU-lainsäädännön täytäntöön panemiseksi. Uuden täytäntöönpanolainsäädännön yhteydessä on lainsäädäntöön otettu myös uudenlaisia oikaisuvaatimusmenettelyjä, joista esimerkkinä voidaan mainita uuden rautatielain (304/2011) 52 §, joka koskee kalustoyksikön käyttöönottolupaa koskevan hakemuksen uudelleentutkimista.

Osastopäällikön sijainen,
Hallitusneuvos

Mikael Nyberg

Hallitusneuvos

Hannu Pennanen

Tiedoksi LPO:n yksiköt